

Управління освіти і науки Волинської обласної військової адміністрації
Комунальний заклад вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради
Навчально-методичний відділ. Факультет початкової освіти та фізичної культури
Кафедра педагогіки та психології у співпраці з цикловою комісією шкільної,
дошкільної педагогіки, психології та методик Луцького педагогічного фахового коледжу
Рада молодих науковців. Студентське наукове товариство «Академія»
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи

«ВОЛИНСЬКА ВЕСНА: перші паростки науки»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ

22 березня 2023 року

м. ЛУЦЬК

УДК 37.091.12:005.745](477.82).ЛПК"2023"(082)

В67

Рекомендовано до друку Вченою радою факультету початкової освіти та фізичної культури Комунального закладу вищої освіти «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради (протокол № 9 від 21 березня 2023 року)

Редакційна колегія:

Петро БОЙЧУК, т. в. о. ректора КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, викладач-методист, доцент кафедри педагогіки та психології, заслужений працівник освіти України, кандидат педагогічних наук

Наталія БОРБИЧ, проректор з навчальної роботи, викладач-методист, старший викладач кафедри педагогіки та психології, кандидат педагогічних наук

Ірина КОВАЛЬЧУК, начальник навчально-методичного відділу, доцент кафедри природничо-математичної, світоглядної освіти та інформаційних технологій, кандидат філософських наук

Сергій МАРЧУК, завідувач кафедри педагогіки та психології, викладач-методист, кандидат педагогічних наук

Волинська весна: перші паростки науки: збірник матеріалів VII Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн-конференції (22 березня 2023 року КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради) / уклад. С. Марчука, І. Ковальчук. Луцьк: ПП Мажула Ю. М., 2023. 755 с.

У збірнику вміщено тези доповідей учасників VII Всеукраїнської студентської науково-практичної онлайн-конференції «Волинська весна: перші паростки науки» (м. Луцьк, КЗВО «Луцький педагогічний коледж», 22 березня 2023 року). Матеріали подано за загальною редакцією наукових керівників. Доробки авторів присвячені основним тематичним напрямкам конференції: психолого-педагогічний супровід здобувачів освіти в умовах війни; проблеми сімейної та дошкільної педагогіки; актуальні проблеми та перспективи розвитку інклюзивної освіти; історико-педагогічні питання в контексті сьогодення; формування здоров'язбережувальної компетентності особистості; актуальні питання початкової освіти та соціальної роботи; психологічний вимір особистості; професійна освіта в умовах сьогодення.

Автори несуть відповідальність за зміст і достовірність поданої інформації.

Рецензенти:

Валентина ВІТЮК, професор кафедри теорії та методики початкової освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки, доктор педагогічних наук

Надія АНТОНЮК, голова циклової комісії шкільної, дошкільної педагогіки, психології та методик Луцького педагогічного фахового коледжу КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, кандидат педагогічних наук

УДК 37.091.12:005.745](477.82).ЛПК"2023"(082)

© КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1 ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Світлана Агапова ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЮНАКІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	17
Ярина Андрійків МИСТЕЦТВО – ЯК ЗАСІБ ВИРАЖЕННЯ МЕНТАЛІТЕТУ НАЦІЇ	19
Анастасія Віраг, Оксана Дідух ADAPTATION OF CHILDREN ABROAD IN THE CONDITIONS OF WAR	22
Сергій Джурак ВИХОВАННЯ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ СТАРШИХ ПІДЛІТКІВ У ПРОЦЕСІ ЗАНЯТЬ ХОРТИНГОМ	23
Анна Дуткіна АРТ-ТЕРАПІЯ У РОБОТІ З ДІТЬМИ	27
Яна Левчук ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В ПЕРІОД ВІЙНИ	30
Назар Наумчук БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В УМОВАХ ВІЙНИ	32
Аліна Палецька ЕМОЦІЙНИЙ КОМФОРТ ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ВІЙНИ	35
Анастасія Пех ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРОЯВИ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	37
Лілія Хмарна ПІДГОТОВКА ПРАКТИЧНИХ ПСИХОЛОГІВ В УМОВАХ ВІЙНИ	40

СЕКЦІЯ 2 ПРОБЛЕМИ СІМЕЙНОЇ ТА ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Надія Байцим ОСОБЛИВОСТІ ВИХОВАННЯ ШАНОБЛИВОГО СТАВЛЕННЯ ДО СТАРШИХ ЧЛЕНІВ РОДИНИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	44
Дарина Бухарова ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ	47
Іванна Веснянка, Юлія Корука ЗАКЛИКАННЯ ВЕСНИ: ТРАДИЦІЇ УКРАЇНЦІВ НА СВЯТО СОРОКА СВЯТИХ	49
Марія Виндюк ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНЯТ ЗАСОБАМИ НАРОДНИХ РУХЛИВИХ ІГОР ТА ЗАБАВ	51
Катерина Власюк ВИКОРИСТАННЯ LEGO-ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ЧИСЛО У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	54
Ольга Давидчук ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОГО ПАРТНЕРСТВА ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ І СІМ'Ї	56
Яна Захарчук РОЛЬ СІМ'Ї У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	59
Марія Карпович ДІАГНОСТИКА РІВНІВ СФОРМОВАНОСТІ ТРУДОВИХ УМІНЬ І НАВИЧОК	

Тетяна Стефанюк СТОРИТЕЛІНГ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ У РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ МОЛОДШИХ КЛАСІВ	553
Уляна Стефанюк ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЧИТАННЯ З РОЗУМІННЯМ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	557
Іванна Тимків РОЗВИТОК НАВИЧКИ ГОВОРІННЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ У ШКОЛАХ З НАВЧАННЯМ МОВОЮ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН	559
Наталія Токарь ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ STEAM-ТЕХНОЛОГІЙ	562
Андріана Трефлер ГЕЙМІФІКАЦІЯ – НОВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ ДЛЯ РОБОТИ ІЗ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ	565
Мирослава Троцюк ТРАДИЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ	569
Наталія Федорчук ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕДІАПРОДУКТІВ	571
Юлія Фень ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПИСЬМА У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	574
Катерина Фрончко ВИКОРИСТАННЯ МОДЕЛЬНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ НА УРОКАХ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»	577
Юлія Хрупчик МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЗНАЙОМЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ДІЛЕННЯМ З ОСТАЧЕЮ	580
Марія Чепурко ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	584
Олександр Шевчук ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ САМООЦІНКИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	587
Сніжана Шумилко ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	590
Аліна Ярусевич ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	593

СЕКЦІЯ 8

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ОСОБИСТОСТІ

Андрій Бідун, Денис Форманюк ПОРІВНЯЛЬНИЙ ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЛІДЕРСТВА ТА КЕРІВНИЦТВА В ОСВІТНЬОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ	596
Юлія Бойчук КРИТЕРІЇ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ	599
Олександр Брожек ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР КОМУНІКАЦІЇ КОНСУЛЬТАНТА З КЛІЄНТОМ	601
Вікторія Васильчук ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИЧНИХ КРИТЕРІЇВ ГОТОВНОСТІ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ	605
Софія Запорожець ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПОВІТРЯНИХ СИЛ УКРАЇНИ В УМОВАХ БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	608
Богдана Ключук ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ВЧИТЕЛІВ	611

Література та джерела

1. Михайловська Н., Фонарюк Марараш А, Димашок Г., Рошка А. Нова українська школа: методика навчання української мови в класах з навчанням румунською мовою закладів загальної середньої освіти: навч.-метод. посіб.. Чернівці: Букрек, 2019. 392 с.
2. Навчальна програма з предмета «Українська мова для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням румунською мовою». URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy1-4-klas/nush/-7-tipova-navchalna-programa-z-ukrainskoi-movi-dlya-zzso-z-navchannyam-rumu-nskoju-movoyu.pdf> (дата звернення: 07.02.2023).
3. Романюк С. З. Сучасні засади навчання української мови в школах з навчанням мовами національних меншин. *Науковий журнал «Acta Paedagogica Volynienses»*. Луцьк: Видавничий дім «Гельветика». 2022. Вип. 2. С. 143–152.
4. Хорошковська Т. Реалізація компетентнісного підходу в процесі формування вмінь і навичок усного мовлення учнів-представників національних меншин на уроках української мови. *Проблеми сучасного підручника*. 2019. Вип. 23. С. 289–291.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ STEAM-ТЕХНОЛОГІЙ

Наталія Токарь,

студентка 510 групи, спеціальності 013 Початкова освіта
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
Науковий керівник – *Інна Прокоп, канд. пед. наук, доц.,*
заступник декана з навчально-методичної роботи
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Визначено особливості організації дослідницької діяльності молодших школярів на уроках математики за допомогою STEAM-технологій. Подано короткий огляд напрямів реалізації даних технологій.

Характерна риса нашого життя – зростання темпу змін. Ми живемо у світі, який зовсім не схожий на той, у якому ми народилися. І темп змін продовжує наростати. Тому, суспільні запити окреслюються у нових цілях навчання – формування та розвиток особистості школяра, який має достатній обсяг теоретичних знань та здатний самостійно вирішувати нестандартні завдання у практичному житті.

Сьогоднішнім молодшим школярам належить: працювати за професіями, яких поки що немає; використовувати технології, які ще не створені; вирішувати завдання, про які ми можемо лише здогадуватися. Шкільна освіта має відповідати цілям випереджального розвитку.

Інтегрований навчальний процес, включає дослідницьку і предметно-практичну діяльність, дозволяє дітям краще познайомитися з об'єктами живої та неживої природи, які нас оточують. Це сприяє опануванню першими навичками проектування та програмування моделей, створює найкраще підґрунтя для перспективного майбутнього молодого покоління [1, с. 32].

Одне із головних завдань сучасного вчителя – зуміти помістити все, що відбувається на уроці і в житті у просту та зрозумілу систему. Цей підхід описується аббревіатурою STEAM – Science (наука), Technology (технологія), Engineering (інженерне проектування), Art (мистецтво), Math (математика) [3, с. 123].

STEAM – це технічна творчість. Вона дозволяє людині формувати навички, потрібні як для математика та інженера, так і для технічного підприємця. STEAM – це не «Вчи математику, бо так потрібно!», а зовсім інший підхід: «Вчора у Михайлика зламалася ракета. Потрібно терміново розробити одну деталь. Якщо ти її зробиш, ви запустите найкращу ракету у світі».

STEM-підхід заснований на тому, щоб сформувати навички, закріплюючи отриману інформацію за допомогою експериментів та дослідів. На уроках вивчають не окремі предмети (математику чи інформатику), а працюють над проектом, що пов'язує кілька дисциплін [3, с. 123].

Основна ідея STEAM-підходу така: практика така ж важлива, як і теоретичні знання, тобто, ми маємо працювати, використовуючи мозок та руки. Навчання, яке відбувається лише в стінах класу, не встигає за сучасним світом, що стрімко змінюється. Основною відмінністю STEAM-підходу від традиційних є те, що в центрі уваги знаходиться практичне завдання. Така освіта охоплює вдале поєднання креативності та технічних знань. А знання, які учні здобувають, вони «добувають» самостійно.

Класик педагогіки В. О. Сухомлинський писав: «Я тисячу разів переконувався: однією з причин труднощів, на які натрапляють діти в навчанні, є те, що знання залишаються часто для них нерухомим вантажем, нагромаджуються мовби «про запас», «не йдуть в обіг», не застосовуються» [2, с. 452]. Тож, практика – основа пізнання! А в житті все, як у науковому світі: спочатку треба висунути гіпотезу, потім її перевірити.

Існує ряд причин, чому варто використовувати STEAM-технології в початковій школі. Даний новітній підхід:

- активізує інтерес до математики, природознавства;
- допомагає набути знань в галузі техніки, робототехніки, конструювання;
- сприяє розвитку творчих здібностей та комунікативних навичок;
- сприяє ранньому визначенню потенціалу молодшого школяра;
- розвиває уяву, пізнавальну й дослідницьку діяльність та логічне мислення.

Одна із взаємопов'язаних складових STEAM-технології належить математиці. Mathematics (математика) – це наука про кількісні відносини та просторові форми дійсного світу. Математика використовується в природничих науках, інженерії, технологіях та мистецтві [3, с. 124].

Розглянемо потенціал використання STEAM-технологій на уроках математики в початкових класах:

1. Розвиток проєктного мислення. Проєктний підхід до вирішення різноманітних математичних завдань дозволяє аналізувати проблему в декілька етапів: дослідження, формування проблеми, пропонування варіантів її вирішення і вибір найкращого з усіх можливих.

2. Формування просторового мислення, що допомагає молодшому школяру цілісно сприймати об'єкти, формує здатність вивчати їх комплексно, з усіх боків. Тобто, дивитись не тільки очима, але і розумом, сприймати структуру математичної форми і відтворювати її в голові.

3. Формування «примітного» погляду. Здатність зафіксувати у своїй свідомості суттєві риси об'єкта – важлива навичка молодшого школяра для успішного освоєння математичного матеріалу [3, с. 125].

Тож у процесі спільних чи індивідуальних досліджень знання дітей про навколишній світ поступово збагачуються та систематизуються, дитячі фантазії та уявлення заміщуються реальним поясненням незрозумілого та невідомого, особливо, коли мова йде про математику – науку, що вивчає абстрактні елементи, такі як числа, цифри, знаки.

STEAM-технологія ґрунтується на ідеях формування учня-дослідника. Самостійні пошуки, які проводяться молодшим школярем, дозволяють наочно побачити, відчути явище, узагальнити отримані результати та зробити висновки про значущість та важливість фізичних явищ для людини та самого себе. Саме такий підхід у здійсненні освітньої діяльності у STEAM-навчанні сприяє розвитку дитячої уяви, допитливості, спостережливості та залучає дітей до практичної самостійної діяльності. Щоб дослідницька діяльність розвивала у дітей пізнавальний інтерес і приносила радість, необхідно підбирати доступний для розуміння зміст, збагачувати знання та досвід дітей з будь-якого питання, вчити знаходити оптимальні рішення [1, с.33].

Наведемо приклади завдань в межах STEAM-технологій, які можна використовувати на уроках математики в початковій школі.

Завдання № 1 «Паралельні прямі».

В процесі формування на уроках математики у початкових класах таких геометричних понять, як точка, пряма, промінь та відрізок, учням пропонується намалювати паралелі до предметів та об'єктів, які їх оточують.

Завдання № 2 «Об'ємні фігури».

Продовжуючи вивчати основи геометрії, молодші школярі знайомляться з площинними та об'ємними геометричними фігурами, визначають їх особливості та відмінності. Для закріплення знань про об'ємні фігури можна запропонувати учням створити об'ємну геометричну фігуру з підручного матеріалу.

- Команда № 1. Утворіть об'ємну геометричну фігуру з 8 шпажок та пластиліну. Яка фігура у вас вийде? Дайте їй характеристику.
- Команда № 2. Побудуйте піраміду з картону. В чому полягає різниця між фігурами.
- Команда № 3. Побудуйте об'ємну фігуру з трикутників, але не піраміду. Чи зустрічається в природі схожа фігура (Ялинка)?

У процесі організації дослідницької діяльності з молодшими школярами необхідно постійно з ними спілкуватися, спрямовуючи на результат за допомогою запитань: навіщо ми це робимо? Що можемо дізнатися? Що отримаємо у результаті?

Отже, організація дослідницької діяльності на уроках математики за допомогою STEAM-технологій є важливою вимогою часу, оскільки:

1. Процес навчання математики перетворюється у захоплюючу справу, асоціюється з дослідженням, пригодою, грою, а молодших школярів привчають бути допитливими, прагнути до нових знань.

2. Відбувається розвиток аналітичного мислення, здатності аналізувати процеси, передбачати результат.

3. Школярі звикають працювати як індивідуально, так і в команді, що навчає їх мистецтву спілкування, формує здорові відносини у колективі.

4. Постійна робота з сучасними технологіями, новими фактами з різних галузей знань дає можливість молодшим школярам крокувати в ногу з часом.

5. В результаті плідної, систематичної діяльності учнів на уроці у них формується стійке розуміння того, що все в світі залежить від дій людини.

Таким чином, майбутнє за технологіями, а майбутнє технологій – за вчителями нового формату, які зможуть розширити кругозір учнів до нескінченості.

Література та джерела

1. Голодюк Л. С. Формування навчально-дослідних умінь учнів на уроках математики. *Наукові записки КДПУ ім. В. Винниченка*. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. 2015. № 7. С. 32–38.

2. Сухомлинський В. О. Вибрані твори в п'яти томах. Київ: Радянська школа, 1976. Т. 2. С. 452–454.

3. Матвієнко О. В., Фатич М. Елементи технології STEAM-освіти на уроках математики в початкових класах. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. Серія 17. Теорія та практика навчання та виховання. С. 123–127.

ГЕЙМІФІКАЦІЯ – НОВІТНЯ ТЕХНОЛОГІЯ ДЛЯ РОБОТИ ІЗ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

Андріана Трефлер,

студентка 4-Г групи спеціальності 013 Початкова освіта
відділення початкової та дошкільної освіти Луцького педагогічного фахового
коледжу КЗВО «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

Науковий керівник – Галина Давидюк,
викладач циклової комісії природничо-математичних дисциплін

У статті розглянуто сутність поняття «гейміфікація» та особливості його застосування у освітній галузі. Здійснено стислий огляд закордонних та українських наукових джерел за темою